DE

ROZENVILLA.

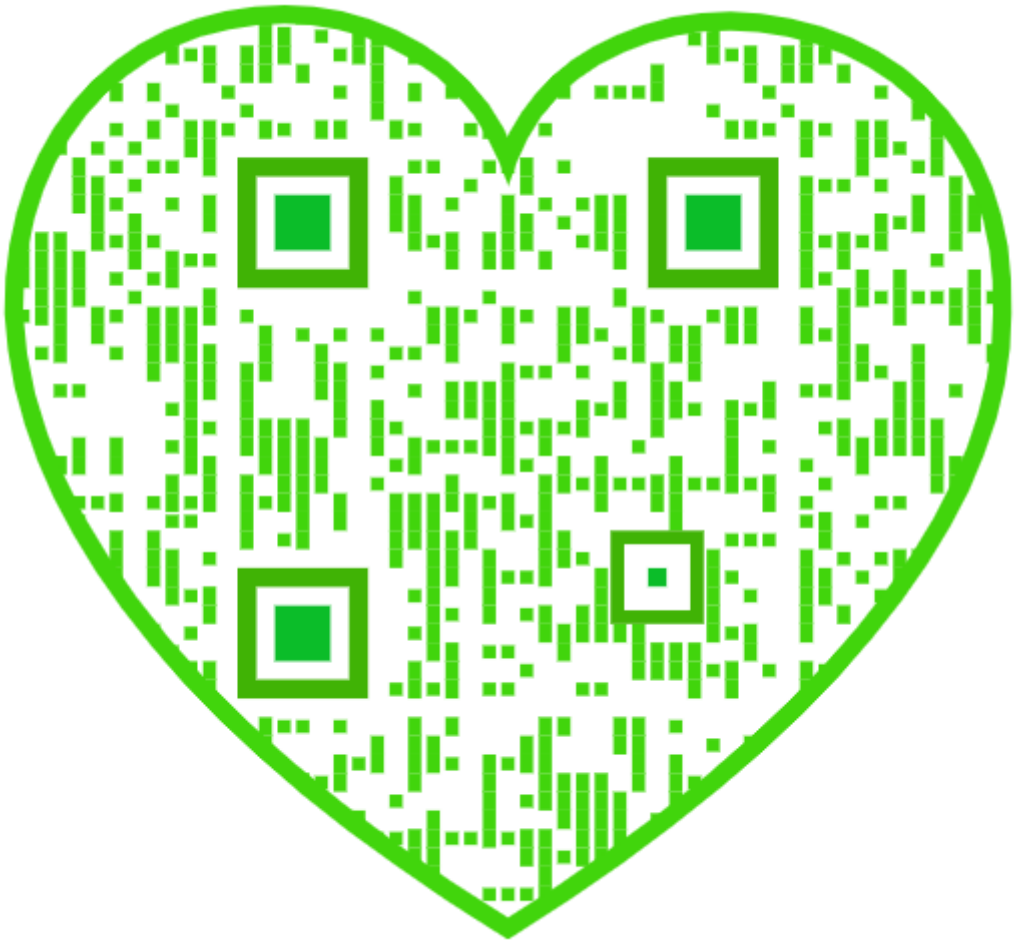

DE ROZENVILLA

...gezeten op de trappen eener doodenkapel... *(Zie blz. 17)*.

DE

ROZENVILLA

DOOR

A.-J. WITTERYCK.

UITGAVE VAN DE DRUKKERIJ
« DE LUSTHOF »
STEENBRUGGE-BIJ-BRUGGE.

1928.

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN.

De Rozenvilla

I.

De Rozenvilla.

In het zuiden van West-Vlaanderen, in de streek der heerlijke kleigronden, bevindt zich de bedrijvige stad Kortrijk, de stad der vlasnijverheid bij uitmuntendheid.

Den titel voerende van arrondissementshoofdplaats, en gelegen aan de Leie, eene bijrivier van de Schelde, kan men Kortrijk, wat handel en nijverheid betreft, rekenen onder de voornaamste steden van België.

Deze stad telt ruim 30,000 zielen en is gelegen midden in eene der vruchtbaarste streken van België, want de vette, welige aarde brengt er de rijkste oogsten voort, de heerlijkste tarwe, suikerij, beeten, enz, maar vooral vlas, dat te recht geroemd wordt en waarvan de weerga in geen oord van geheel Europa te vinden is.

Kortrijk heeft in zijnen bouwtrant veel overgehouden uit de middeleeuwen, hoewel het er niet ontbreekt aan schoone gebouwen in hedendaagschen of modernen stijl, en toch verkiezen vele kooplieden buiten de stad te wonen, in de nabijheid der lachende velden.

Onder deze handelaars telde men vooral den heer Arnold Verstichelen, eigenaar van een zeer belangrijk houtmagazijn ; hij had in stad, aan den oever der Leie, zijne bureelen, maar bracht den winter, zoowel als den zomer, door in zijne prachtige in de voorstad gelegen Rozenvilla.

Deze mooie woning had haren naam te danken aan de menigvuldige rozen van allerhande kleur, grootte en geur, die des zomers het oog der bezoekers streelden, langs weerszijden van het breede pad, hetwelk van de groote baan naar de ingangdeur leidde. Vele dezer rozelaars, die het minst bestand waren tegen fellen vorst, werden in het najaar met camelias en andere teedere sierplanten in groote broeikassen overgebracht.

Het huisgezin van den heer Verstichelen was wel het bekoorlijkste, dat men in den geheelen omtrek vinden kon.

De koopman was acht-en-dertig jaar oud op het tijdstip, op hetwelk ons verhaal aanvangt, en zijne vrouw twee-en-dertig. Zij waren sedert zes jaren door den echt verbonden en nooit was het geringste wolkje eenige schaduw komen werpen op hun gelukkig bestaan.

Hunne zaken gingen naar wensch, en te Kortrijk, zoowel als op andere groote markten, was het woord van den heer Verstichelen meer waard dan de beste handteekening.

Twee kinderen, een meisje en een jongen-

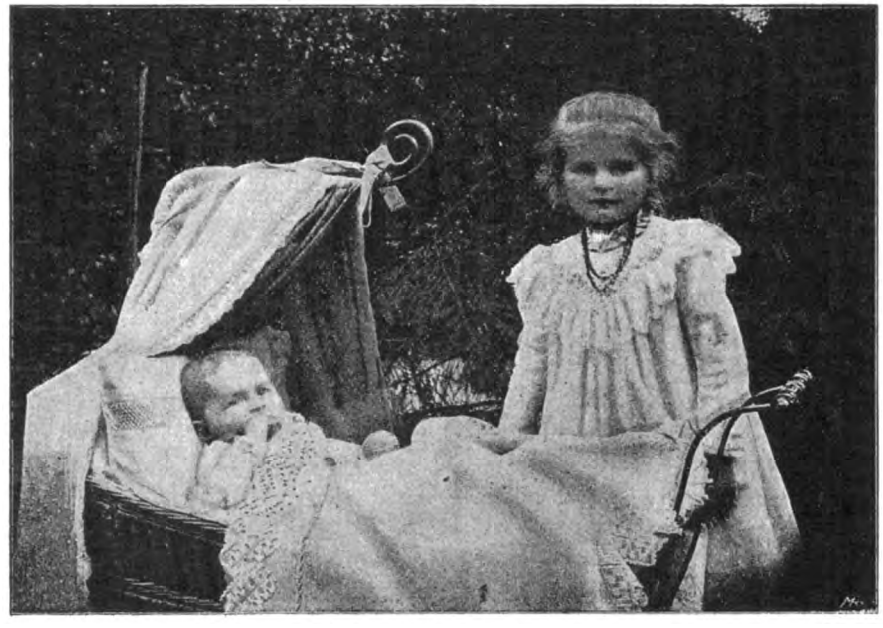

...omringde reeds met de teederste zorgen haren kleinen broeder Willem, dien zij zoo onzeggelijk liefhad... *(Zie blz. 8).*

tje, waren dit wolkeloos geluk komen bekronen.

Elza, een lief dochtertje van vier jaar oud, omringde reeds met de teederste zorgen haren kleinen broeder Willem, dien zij zoo onzeggelijk liefhad.

Een talrijk dienstvolk stond ter beschikking van den handelaar, terwijl menigvuldige bedienden in zijne bureelen voor zijne handelsbelangen waakten.

Op korten afstand van de stad bevond zich eene kleine hofstede, zeer netjes onderhouden door Frits Heiman, die tevens als hovenier op de Rozenvilla en als bestuurder der Zwaluwenhoeve, toebehoorende aan den heer Verstichelen, dienst deed.

De vader van Frits, Bernard Heiman, was een der meest vermaarde schaapherders uit de geheele omstreek en dank aan hem, bracht de kudde van den Zwaluwenhof elk jaar een aardigen stuiver in de kas van den koopman.

Wij mogen overigens niet vergeten hierbij te voegen, dat, zoo de heer Verstichelen de algemeene achting genoot in zake van koophandel, hij aanbeden werd door allen, die hem dienden en die heel zeker moeite zouden gehad hebben om een beteren meester te vinden.

Helaas! Waarom is geen geluk duurzaam op aarde? Waarom is niemand, al was hij de rijkste man der wereld, zeker van het geluk van morgen?

II.

Eene erge Ramp.

Op zekeren dag, in het begin namelijk der maand October van het jaar 18..., lag in de villa alles het onderste boven. Eene onbeschrijfelijke wanorde heerschte er, en stilzwijgend of fluisterend kwamen de dienstboden elkander tegen in de gangen der villa of in den hof.

In eenen staat van volkomen moedeloosheid, het hoofd in de klamme handen rustende, was de handelaar gezeten aan eene tafel, beladen met allerhande geschriften, waartusschen het blauwe vierkantje van een telegram zich scherp afteekende. Mevrouw lag te bed, waar zij overvloedige tranen van wanhoop stortte, en de kinderen, hunne aanbeden moeder ziende weenen, hielden zich snikkend aan hare zijde.

Ach! dat telegram! Hoeveel tranen, hoeveel rampen bevatte het niet in enkele woorden!

De heer Verstichelen was, ten gevolge van eene zoo onverwachte als schielijke daling totaal ten onder gebracht, juist nu hij gehoopt had door eene stoutmoedige zaak, een kolossaal fortuin te winnen. Tot overmaat van ramp had zijn kassier, die het eerst van het schrikkelijke onheil verwittigd was, het hazenpad gekozen met al de gelden, die

nog in kas waren. Kortom het was eene wezenlijke ramp!

Te vergeefs trachtte de koopman zich zelven moed in te spreken, eenig middel te ontdekken om zijn krediet te heroveren! Geen enkel straaltje hoop vertoonde zich!

Hij, de voorbeeldige handelaar, de rechtschapen man, de zoo algemeen geachte burger, ging de prooi worden van laster en openbare verachting.

Dit onuitstaanbaar denkbeeld folterde zijnen geest en zijn hart zoodanig, dat hij het bewustzijn verloor, en men hem, ten prooi aan eene hevige koorts, op zijn bed moest dragen.

Toen de mannen van het gerecht des avonds aan de deur der villa verschenen, kon de geneesheer der familie Verstichelen hun slechts dit treurig nieuws melden: Mijnheer heeft ten hoogste nog eenige uren te leven!

De vrederechter en zijn griffier gingen dus in tegenwoordigheid van Frits Heiman over tot de in deze omstandigheden voorgeschreven rechtsplegingen, terwijl mevrouw, insgelijks door zware koortsen aangetast, te bed moest blijven.

's Anderendaags liep te Kortrijk eene treurige mare rond: de heer Verstichelen, de weleer zoo geachte handelaar, was gestorven ten gevolge eener beroerte, voortkomende uit eene te hevige en te plotselinge ontroering.

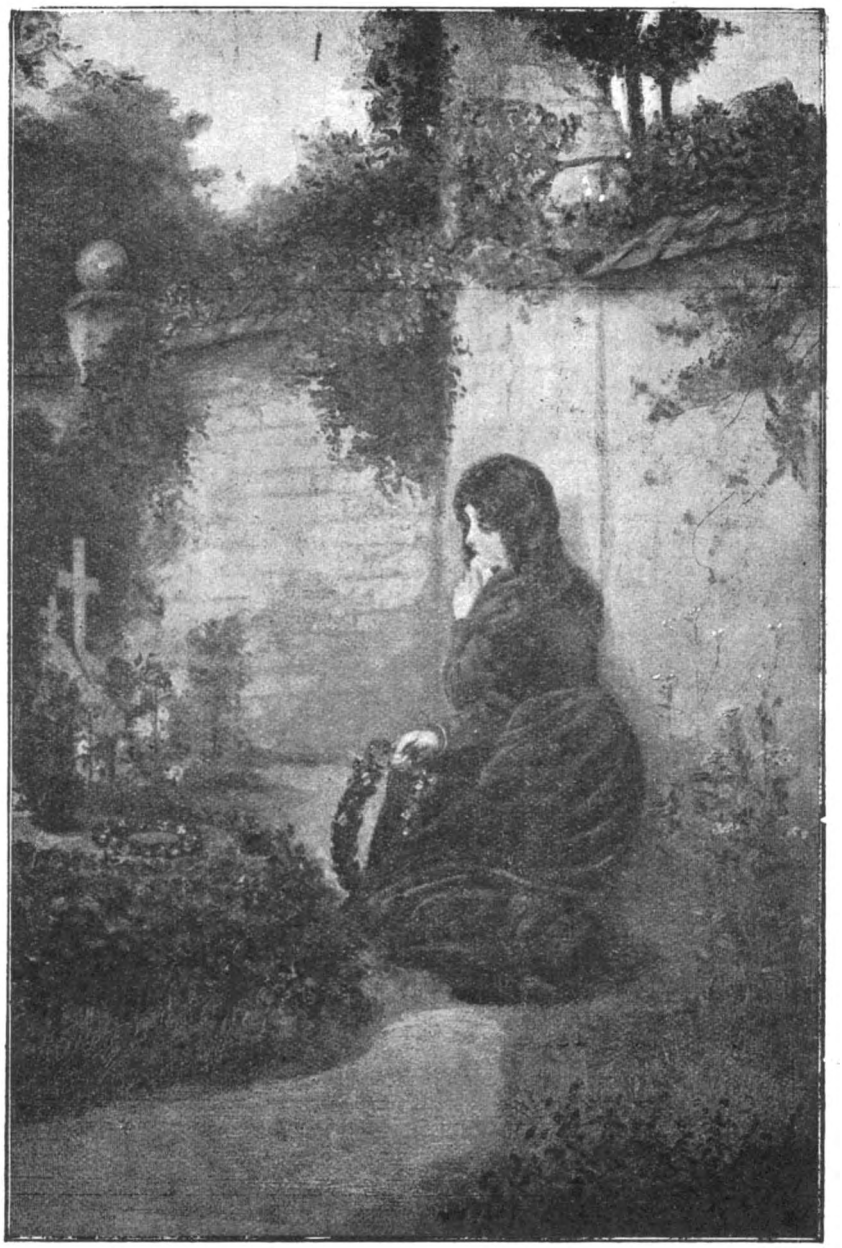

...en er eene bloemenkroon, met hare eigene handen gevlochten op neer te leggen. (*Zie blz. 17*).

Wij moeten hier, ter eere van de inwoners der stad in het algemeen en van de onderhoorigen des ongelukkigen koopmans in het bijzonder, verklaren, dat allen om het zeerst getroffen waren door dit zoo schrikkelijk als onvoorzien onheil en dat de verslagenheid door deze pijnlijke ramp veroorzaakt, algemeen mocht heeten.

III.

Hoeveel een trouwe Dienstbode waard is.

Wie in onze dagen met oplettendheid gadeslaat, hoe de dienstboden in een huis komen, er zich gedragen en het verlaten, moet zich een treurig denkbeeld vormen van de menschheid en weldra zal hem het groot getal bedienden, die elkander opvolgen, met hunne gestadige kwaadsprekerij, niet meer verwonderen.

Het is waar, heden zoowel als voorheen, vindt men slechte meesters, die den dienaar beschouwen als een tot alles geschikt werktuig, ja, erger nog, als een huisdier, maar het is daarom niet minder waar, dat het voorbeeld van den tot den dood getrouwen dienstbode, zich verheugende in het geluk zijns meesters en met hem medelijdende in treurige dagen, hoe langer hoe meer aan het verdwijnen is.

Onder dit opzicht mocht Frits Heiman als een voorbeeld aangehaald worden.

Hij was voor het overige geen gewoon hovenier. Leerling van de vermaarde landbouwschool van Gembloers, bezat hij tamelijk uitgebreide kennissen en was vooral begaafd met een buitengewoon verstand en veel gezond oordeel, ondersteund door eenen staleu wil.

Ook was zijn besluit thans weldra genomen.

...schepte zij er behagen in, naar de eerste, onwelluidende toonen te luisteren... (*Zie blz. 19*).

Ziende, dat de gezondheidstoestand zijner meesteres meer en meer wankelend werd en men met reden vreezen moest, dat het verstand der ongelukkige voor goed zou te loor gaan ten gevolge der ijselijke ramp, besloot hij zich aan het hoofd der zaken te stellen; hij vergezelde de mannen des gerechts, deed al de noodige stappen tot het regelen der begrafenisplechtigheden, leidde den rouw en waakte zorgvuldig, opdat de belangen zijner meesteres niet verzuimd werden noch in gerechtszaken noch in het bestuur van het huishouden.

Aldus werd alles in der scheen geschikt; de schuldeischers werdn verzuimd en de dienstboden insgelijks sedertdien toonde waluwenhof in het bezit de goede dienaar duwe, alsook een zomerhuisje. uitwerksel, dat bij die hoeve behoorde en geneesheer droeg van Klimophuisje.

Dit was nog meer dan de goede dienaar ooit had durven verhopen. Maar ook, wat al voetstappen, wat al moeite had dit hem niet gekost en hoe gelukkig voelde hij zich niet, nu hij voor zijne meesteres ten minste een weinig van de vroegere weelde had kunnen redden!

Ongelukkiglijk was de geneesheer des huizes, toen men hem vroeg zich bepaald over den geestestoestand der jonge weduwe te verklaren, steeds minder bevestigend: men moest mevrouw dag en nacht bewaken en

....zijn kruiwagentje vóór zich uit duwend... *(Zie blz. 22).*

alleen eene plotselinge en hevige ontroering zou hare rede hebben kunnen redden.

Hoe nauw de ongelukkige weduwe, wier krachten spoedig herstelden, ook bewaakt werd, toch kon deze waakzaamheid niet beletten, dat de arme vrouw, er op zekeren avond in slaagde hare woning te verlaten en eindelijk, na veel angsten doorgestaan te hebben, ontdekte men haar gezeten op de trappen eener doodenkapel. De arme zieke was nat tot op het hemd in den kouden en doordringenden regen!

Wonderlijke zaak! Het scheen, dat dit buitengewoon uitstapje een goed uitwerksel op de ongelukkige weduwe had; hare lichamelijke gezondheid had er niets door geleden en het zien des doodenakkers scheen hare zenuwen tot bedaren en haren geest tot rust gebracht te hebben.

Wat er van zij, sedertdien toonde zij zich veel redelijker en onderdaniger, zoo dat men haar weldra toeliet op het graf van den geliefden doode te gaan nederknielen en er eene bloemenkroon, met hare eigene handen gevlochten, op neer te leggen.

Van dan af scheen al wat haar aan leven overbleef, zich saamgetrokken te hebben in hare dwalende en onzekere blikken, die een ijselijk tooneel, voor andere oogen onzichtbaar, schenen te aanschouwen.

IV.

Een nieuw Leven.

De weduwe en de kinderen van den heer Verstichelen gingen dus, nadat alle zaken vereffend waren, het Klimophuisje bewonen, een verblijf dat, zoo niet ruim, toch zeer bevallig en geriefelijk was.

Frits, met zijnen vader Bernard, zijne moeder, zijne vrouw, zijne twee dochters, Emma en Augusta, bewoonden de hoeve en bewerkten ze als vroeger voor rekening van Mevrouw Verstichelen. Frits slaagde er weldra in, dank aan nieuwe werkwijzen, en ook aan aanhoudende zorgen en arbeid, de inkomsten te verdubbelen van den eigendom, welks bodem zoo vruchtbaar was; ja, hij voegde er uitgestrekte akkers bij, zoodanig dat hij weldra het huisgezin van wijlen den heer Verstichelen gevrijwaard mocht achten voor armoede, en hij zichzelven meteen eene rijke bron van welverdiende inkomsten bezorgd had.

De ongelukkige weduwe was gedwee en zacht als een lam; zij verliet slechts zelden hare kamer en in het eerst vooral, boezemde haar strakke blik haren twee kinderen vrees in.

Dezen echter, met die wispelturigheid, eigen aan hunnen ouderdom, gewenden zich weldra aan hunne nieuwe levenswijze.

Terwijl Elza zich het best vermaakte in

gezelschap van de moeder en de vrouw van Frits en bij zijne twee dochters, bevond zich Willem slechts gelukkig bij den hovenier of bij den schaapherder.

Nooit zag men een beminnelijker en onderdaniger kind.

Soms vergezelde hij de vrouw des hoveniers of eene harer dochters naar de akkers, hield er zich gaarne onledig met een of ander werkje, of huppelde rond in het met bloempjes doorzaaide gras met Baron, den kleinen hond der hoeve.

Hij had overigens nog een zonderlingen speelgenoot,namelijk eene babbelzieke en ongedurige ekster, eene gepatenteerde dievegge, die aan haren kleinen vriend gehecht was en hem de grootste getrouwheid bewees.

Nu eens vergezelde zij hem op de plaats, in den boomgaard of in de weide, zich vermakende met hem op onschuldige wijze te plagen, dan weder schepte zij er behagen in, naar de eerste, onwelluidende tonen te luisteren, welke de knaap met veel moeite haalde uit eene gebrekkige fluit, welke Bernard, de schaapherder, hem vervaardigd had.

Dan hield zich Willem reeds voor den leermeester van den luidruchtigen vogel en eischte van hem eene gestadige oplettendheid en eene gedurige stilzwijgendheid, die hij zeer moeilijk verkreeg!

Maar de ekster, waaraan Willem den naam van Kalleken gegeven had, had een

Soms ook bracht hij gansche uren in de konijnenhokken door. (*Zie blz. 22*).

gebrek: zij kon de dieren op de plaats niet met vrede laten; zij schepte er een boosaardig vermaak in hier eene duif, daar eene hen, verder eenen haan of eene eend eene hunner vederen uit te rukken, of met haren stevigen bek in den staart van Baron of van Poesje te nijpen.

Dan nam Willem, die een medelijdend hart bezat, steeds de verdediging der slachtoffers op zich, met gevaar van de liefde der ekster te verliezen of zelfs booze bekslagen van haar te krijgen. Dan haastte zich de bevallige knaap den vrede weder te herstellen door middel van een koekje of eene andere lekkernij.

Maar het was vooral aardig om te zien, hoe de kleine Willem soms aan den arbeid was in den uitgestrekten tuin der hoeve.

Deze tuin bracht jaar in jaar uit, aan zijne eigenares zijne duizend franken zuivere winst op; want, wij hebben het reeds gezegd, de pachter-hovenier was een zoo geleerd als moedig man; eens vooral den ouden sleur vaarwel gezegd hebbende, durfde hij nieuwe werkwijzen beproeven,maakte zich de jongste ontdekkingen te nutte en versierde zijnen geest met de vruchten van eigene proefnemingen en ondervinding.

Hij wist overigens het aangename met het nuttige te vereenigen: naast de winstgevendste groenten kweekte hij de schoonste rozen, die men in de heele streek vinden kon, terwijl

ook andere bloemen van allerlei soort aan weerszijden de voetpaden versierden.

Frits gevoelde zich de gelukkigste der stervelingen, als hij in den tuin wandelde of werkte in gezelschap van den kleinen Willem, en hij zou zijn lot niet tegen dat eens konings hebben willen verwisselen. Hij vermaakte zich en lachte, dat de tranen hem langs de wangen liepen, als hij de kinderlijke vraagjes en de ongelooflijke bemerkingen hoorde van het bekoorlijke guitje, dat op zijnen verjaardag van den pachter een heel kleinen kruiwagen en een schopje ontvangen had, met verlof over een der bedden in den tuin te mogen beschikken.

Dan had men hem moeten zien opstappen naast Frits, zijn kruiwagentje vóór zich uit duwend, alsof hij reeds een zeer gewichtig persoontje ware geweest!

Soms ook bracht hij gansche uren in de konijnenhokken door, waar de lieve dieren huisden, die de schaapherder Bernard hem geschonken had en die hij in last had te voeden als..... hij het niet vergat en de dochters der hoeve deze..... nalatigheid niet moesten herstellen!

Wat Elza aangaat, deze had voor beste vriendin en zekerste vertrouwelinge van hare kleine geheimen de oude Theresia, de moeder van Frits, eene brave vrouw, met een zeer beminnelijk karakter, die geheele dagen bezig was met het breien van kousen, een

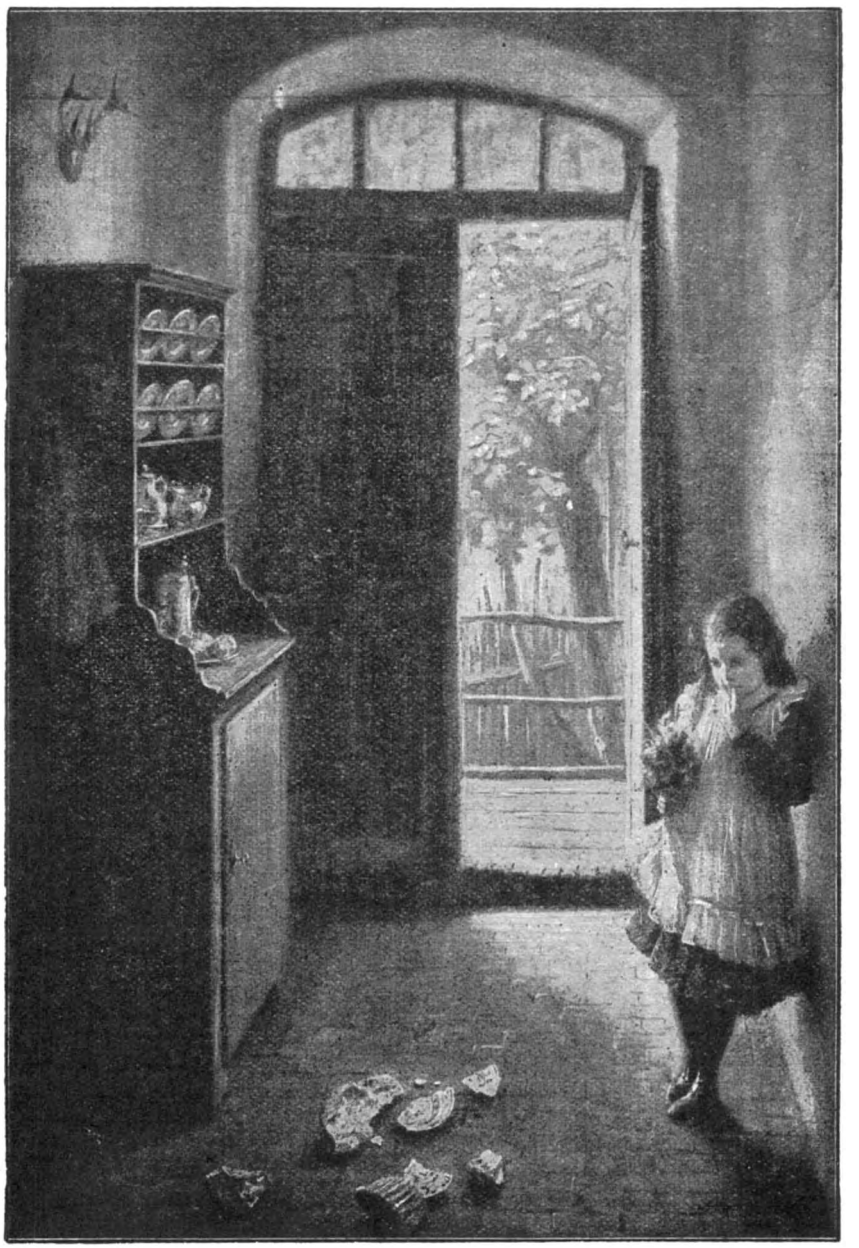

Elza keek met een paar oogjes vol tranen naar dit ontzettend onheil !
(*Zie blz. 24*).

werk dat nooit af kwam en naar hare bewering altijd haast vereischte!

Theresia bezat eene ingeboren gave, welke niet het deel van den eerste den beste is: zij kon een geschiedenisje, zelfs het eenvoudigste der wereld, zóó vertellen, dat het zelfs de aandacht van groote personen kon boeien; ook, wanneer zij, gedurende de lange winteravonden, gezeten in den hoek van den haard, er in toestemde eene of andere oude gebeurtenis te verhalen, misschien reeds voor de tiende maal, had zij nooit de minste moeite om een volstrekt stilzwijgen te bekomen, zoodat men eene muis had kunnen hooren loopen op den vloer der keuken.

Een belangrijk voorval uit het kinderleven van Elza had nog nauwer de vriendschapsbanden toegesnoerd, die haar aan de oude vrouw hechtten.

Op zekeren dag, daags voor het Sint-Niklaasfeest, opgewekt door eene op hare jaren begrijpelijke nieuwsgierigheid, was Elza in de voorraadkamer van het Klimophuisje gedrongen; zij had er de mooie taarten en pudding gevonden, reeds bereid voor 's anderendaags en zij had toch aan den lust niet kunnen weêrstaan er eene met den vinger aan te raken!

Helaas! Poef! daar rolde een der voornaamste gebakken op den vloer en de kleine Elza, heel treurig, keek met een paar oogjes vol tranen naar dit ontzettend onheil!

Wat gedaan? Wat gezegd? Zij dacht er geen oogenblik aan te vluchten, zich te verschoonen met eene leugen noch de fout op anderen te werpen, maar zij wist niet wat te doen; bedroefd en teneergeslagen ging zij met den rug tegen den muur der spijskamer leunen.

Gelukkig voor haar kwam op dit netelig oogenblik de goede Theresia voorbij en zag met eenen oogopslag, wat er hier gebeurd was. In eenen oogenblik deed zij de scherven der gebroken vaas verdwijnen, haalde eene andere uit de kast, legde er den nauwelijks beschadigden pudding in, liep de scherven in de gracht langs de groote baan werpen en Elza bij de hand nemende, ging zij met het meisje in den hof wandelen, alsof er niets gebeurd ware!

Ja, maar het hartje van Elza was diep bewogen door die aandoenlijke bejegening en zij zou het voorval haar leven lang niet vergeten; ook 's avonds wanneer zij, alvorens zich naar bed te begeven, de brave oude vrouw een goeden nacht ging wenschen, omhelsde zij haar met de grootste liefde, gaf haar twee klinkende kusjes en fluisterde haar in het oor: «Brave, brave, brave grootmoeder, wat heb ik u lief! Hoe vurig dank ik u!»

....gaf haar twee klinkende kusjes.... (*Zie blz.* 25).

V.

Naar School.

De tijd was gekomen, dat de twee kinderen oud genoeg waren om naar school te gaan, en Frits, die zich voornam niets te verzuimen om aan zijne kweekelingen een ernstig onderwijs en eene goede opvoeding te bezorgen, besloot ze ter school te zenden in eene der beste onderwijsinrichtingen der stad, niet meer dan vijftien minuten gaans van den Zwaluwenhof gelegen.

Wij moeten bekennen, dat beide kinderen uiterst leerzaam en onderdanig waren en dat zij ook vurig begeerden eene menigte kennissen te verwerven, nuttig voor ware leden der samenleving. Het kostte hun veel elken morgen en elken middag het geliefde tooneel hunner eerste spelen te moeten verlaten, en wij mogen hier niet verzwijgen, dat menig traantje vloeide gedurende de eerste schooldagen.

De eerste schooldagen, wel te verstaan, maar weldra deden de kennis van de eerste beginselen der leeskunst, het gezelschap van nieuwe vriendjes, de verscheidenheid en de nieuwigheid van al hetgene zij op school zagen, hun allengskens hun verdriet vergeten en weldra trokken zij 's morgens en 's middags met moed en lust ter school.

Soms bleven de voorbijgangers gedurende

eenige oogenblikken staan om deze twee zoo netjes gekleede, zoo beminnelijke kleinen, arm aan arm gaande na te kijken, bewonderende hoe het zusje op echt moederlijke wijze voor haren kleinen broeder zorgde, terwijl ze hem op de hobbeligheden van den weg wees, hem eenige kleine geschiedenis verhaalde, of eenige lekkernij met hem deelde en zelfs stil bleef staan om hem op zijne kleine lei de uitlegging te geven van eenig lastig vraagstuk of om hem den vorm van eene of andere moeilijke letter te toonen.

En hij, de kleine Willem, vereerde zijne zuster Elza, en beschouwde haar als een soort van hooger wezen, als een klein weldadig moedertje, oneindig verre boven hem verheven in goedheid, in wijsheid, in kennis, in ondervinding!

O! men had haar klein broertje niet mogen dreigen! Het goede en zachte meisje ware eene kleine leeuwin geworden, bereid haren lieveling te verdedigen!

Zij kon niet lijden, dat hij zijne voeten nat maakte in de modder noch in de sneeuw, zij vreesde voor hem de koude en den snerpenden wind en dapper droeg zij hem op haren rug, als hij de minste vermoeidheid gevoelde of als, bijvoorbeeld, de sneeuw te dik lag.

Overigens moet het te hunner eer gezegd worden, dat de kinderen weldra grooten voortgang maakten in de school, dat men er

over hen tevreden was, en alles liet voorzien dat zij, dank hun gezond verstand en hunne braafheid, eens eene parel zouden uitmaken aan de kroon van hem, die zich zoo edelmoedig met het verzekeren hunner toekomst had belast.

Gelukkiglijk ook waren niet alle dagen schooldagen : buiten den Zondag waren beide kleinen nog vrij elken Donderdag namiddag, het wekelijksche verlof. En of zij er gebruik van maakten !

's Winters waren het glijdpartijtjes zonder einde op de verharde sneeuw of op het ijs der breede grachten, welke de Zwaluwenhoeve omringden, ofwel zij spanden voor eene lichte en stevig gemaakte slede, Kameraad, den grooten hofhond en vermaakten zich met zich te doen voorttrekken op het ijs, glanzend en effen als een spiegel; soms ook nog verlustigden zij zich met sneeuwballen gooien naar een standbeeldje, eenen man voorstellende, dat zich op het einde van het groote middenpad in den tuin bevond.

's Zomers waren het lange, vermakelijke wandelingen in de weiden of in de naburige boschages, het plukken van fraaie wilde bloemen, of het inzamelen van boschaardbeziën, kraakbessen en wilde moerbeziën.

En de schoone verhalen dan, welke vader Bernard, de schaapherder, hun wist op te disschen ! O, het is volstrekt noodig, dat wij hier een woordje over den braven herder neerschrijven !

...om deze twee zoo netjes gekleede, zoo beminnelijke kleinen na te kijken... (*Zie blz. 28*).

VI.

De Geschiedenis van den ouden Bernard.

Wie de kinderlijke samenspraken der twee kleinen en van hunne makkertjes had afgeluisterd, zou hun menigmaal den naam van den ouden Bernard hebben hooren uitspreken als dien van een orakel.

Wie was dan toch de oude Bernard ? Heel eenvoudig een nederige herder, vader van Frits, maar in het geheel geen alledaagsch herder.

Van zijn zevende jaar opgekweekt in de Beukenhoeve, waar zijn vader en zijne moeder dienden, was Bernard er op zijn achttiende jaar aangesteld, om de talrijke schapen des meesters te hoeden. Hij had dezen laatsten steeds met ijver, toewijding en trouw gediend, altijd stipt eerlijk blijvende en de schapenfokkerij steeds meer winstgevend makend.

Het is waar, men had hem altijd stipt zijne daghuur betaald, maar wanneer de pachter besloot zijne eigendommen, zijn huis, zijne kudden, zijn vee, enz. te verkoopen en Bernard den ouderdom van vijftig jaar bereikt had, werd deze weggezonden zonder één goed woord, zonder eenige schadeloosstelling, en alhoewel de brave man eenige stuivers had weten te sparen, zag de ongelukkige herder met angst de toekomst in en ..... weende

bitter, aan den kant van den weg gezeten.

Het is in dezen treurigen toestand, dat de vader van den heer Verstichelen hem vond en hem de reden van zooveel wanhoop vroeg.

Toen vader Bernard hem alles had uitgelegd, hernam de handelaar: Luister, mijn vriend, ik ken u, gij zijt altijd spaarzaam, rechtschapen en matig geweest en ik wil niet, dat het u slecht gaat. Het huisje der oude Catharina is ledig: ga het bewonen, koop de vijftig schoonste schapen, die gij kunt vinden en behoud uwen besten hond; gij zult bij het huisje twee hectaren grond te bebouwen vinden en mijne kleine kudde laten grazen op mijne gronden, waar zij geene schade kunnen aanrichten. Ik hoop, dat dit kuddetje de kern zal uitmaken van een klein fortuin voor uw huisgezin en het onderpand van een gelukkigen ouderdom en dan ..... gij zult mij uwe pacht betalen als gij kunt!

Men oordeele over de vreugde van den herder en zijne vrouw, die zoo in vrede konden voortleven en niet meer hadden te vreezen voor de toekomst noch voor hen zelve, noch voor hunnen zoon Frits.

Wij hebben reeds gezegd dat Bernard geen alledaagsch herder was. Inderdaad zonder te willen doorgaan voor een tooveraar noch kwakzalver, kende hij eene menigte zaken, die anderen niet kenden. Hij had de kracht leeren kennen van vele nederige

....en dapper droeg zij hem op haren rug.... (*Zie blz. 28*).

plantjes, veracht door het volk, en zijne raadgevingen werden met vertrouwen aangehoord, als men hem kwam raadplegen voor lichte ongesteldheden of voor de kwalen der dieren.

Nu, de herder Bernard was ongeleerd; hij kende slechts één boek en dit had maar twee bladzijden en deze twee las hij dan ook op volmaakte wijze: de azuren bladzijde, het schoone uitspansel, dat hem de veranderingen in de luchtsgesteldheid voorspelde, en de groene bladzijde, die hem de wonderbare eigenschappen verklaarde van zekere gewassen, alsmede de zeldzame en onbegrijpelijke zeden van sommige kerfdiertjes en andere kleine beestjes.

In het boek der natuur had Bernard eene zachtaardige en stille wijsbegeerte geput: hij was een wijze op zijne manier, maar men zou zich deerlijk vergissen, als men dacht, dat hij onverstoorbaar ernstig was, of van een ongenaakbaar stroef karakter: integendeel, hij was hartelijk en voorkomend, kon lachen en doen lachen en iedereen, maar vooral de kinderen uit de buurt, luisterden gretig naar de kleine verhalen, die hij op meesterlijke wijze vertelde.

Dan verzamelde hij in een dichten hoop zijne lieve schapen rond zich, riep zijne twee honden, Pollux en Phylax, liet al dat kleine volkje rust nemen en, gezeten op eene kleine verhevenheid, verhaalde hij eene geschie-

denis, terwijl zijne kleine toehoorders met wijd opengesperde oogen en gapenden mond zaten te luisteren.

Moet ik hierbij voegen, dat de kinderen van den zoon zijns weldoeners dikwijls naar hem gingen luisteren en steeds welkom waren ?

Voor de vierde maal reeds had hij hun de geschiedenis moeten verhalen van den Ravenburcht, waarvan men in de verte de nog overgebleven puinhoopen kon ontwaren !

Wij kunnen dan ook aan den lust niet wederstaan op onze beurt die geschiedenis te vertellen.

VII.

De Heer van den Ravenburcht.

Er bevond zich eertijds op eene mijl afstands van de stad Kortrijk, op den top eens heuvels, een niet versterkt kasteel of edelmanshuis, en deze burcht werd weleer bewoond door eenen gewezen opperhoutvester, die tot het baronaat verheven was.

Deze nieuwbakken titel van adeldom had hem de nederigheid zijner afkomst doen vergeten en hij was de schrik geworden der arme laten en ook der vrije lieden, die op zijn leengoed gevestigd waren.

Onmenschelijk en wreed jegens zijnen evennaaste, was hij van eene helsche woestheid tegenover de dieren, en elken dag zagen de jachtmeesters, de valkeniers en de stalknechten hem met schrik de dieren naderen, die aan hunne zorgen waren toevertrouwd, want zelden ging zoo een bezoek voorbij zonder slagen noch verwondingen zoo voor de bedienden als voor de arme dieren.

Op zekeren dag, dat hij ter jacht wilde gaan, trok een der jachthonden, in den band gehouden door een jongen knaap, zijnen riem door en vluchtte weg. De kasteelheer was woedend, achtervolgde het dier en doorstak het met zijne lans; dan, zich op den armen bewaker werpende, die het niet helpen kon, sloeg hij dezen onbarmhartig met

....het plukken van fraaie wilde bloemen.... *(Zie blz. 29)*.

eene lederen zweep, die bloedige striemen op het aangezicht van het slachtoffer teekende!

Bevend van gramschap richtte de jongeling zich op bij deze beleediging en riep hem toe : Eerlooze dwingeland, wees vervloekt ! En met eenen sprong wierp hij zich in het kreupelhout van het naburig bosch.

. . . . . .

. . . . . .

Sedert dezen dag begon eene geheimzinnige kwaal de bloeiende gezondheid van den kasteelheer te ondermijnen en, — akelige verwezenlijking van de vervloeking zijns dienaars — kwam het eene onheil na het andere hem wreed treffen : zijn zoon stierf op de jacht ten gevolge van eene wonde hem toegebracht door een onvrijwillig schot van zijnen eigen vader, zijne eenige dochter verdronk in den vijver bij den burcht, zijne oogsten mislukten, terwijl eene ongekende macht hem zijne schoonste paarden, zijne beste valken en zijne behendigste jachthonden ontnam.

Verschrikt door deze reeks van ongelukken, durfden zijne dienstboden niet langer met hem onder één dak verblijven en ontvluchtten de eene na den andere.

Eenzaam, al woester en woester, leefde de ongelukkige verlaten in zijnen uitgestrekten burcht, ondanks de hooge loonen, die hij beloofde te betalen ; allengskens had dit ondragelijk leven den verderfelijksten in-

vloed op zijnen geest: hij werd achterdochtig en beefde bij het minste gerucht; de slaap ontvlood zijne legerstede en menigen nacht doolde hij als eene akelige schim door de weidsche zalen zijner woning.

Dan, van iedereen verlaten, wilde hij eenigen troost zoeken bij de wezens, die hij weleer gefolterd had; hij besloot ze met zachtaardigheid te behandelen om ze zich tot vrienden te maken; maar, vreesachtig en wantrouwend, vluchtten deze dieren bij zijne nadering en dan, duidelijker dan ooit, hoorde hij in zijne ooren weerklinken de profetische woorden van den jongen hondenbewaker: Eerlooze dwingeland, wees vervloekt!

De adel der omstreken keerde hem den rug toe, het volk verachtte hem, zijne dieren zelve verloochenden hem en, toen op zekeren dag de lieden uit de buurt, verwonderd hem in de twee laatste weken noch gehoord noch gezien te hebben, het waagden den burcht binnen te dringen, vonden zij midden op de hofplaats zijn bijna onkenbaar lijk, half verslonden door zijne honden, zijne valken en eene menigte raven. . . . . .

. . . . . .

Mijne kinderen, — aldus besloot Bernard steeds dit verhaal — bemint de dieren, weest jegens hen goed en mededoogend en zoo zult gij leeren de menschen, uwe broeders, te beminnen zooals het behoort, en gij zult gelukkig zijn.

....waarvan men in de verte de nog overgebleven puinhopen kon ontwaren ! (*Zie blz. 35*).

VIII.

Na regen komt zonneschijn.

Wij hebben hooger gezegd dat de geneesheer van de familie Verstichelen verklaard had, dat slechts eene plotselinge en hevige ontroering het verstand had kunnen terugschenken aan de ongelukkige weduwe des handelaars.

Wij moeten hier ook nog bijvoegen, dat in de laatste tijden haar geestestoestand ietwat verbeterd was en dat soms een lichte straal van gezond oordeel zich vertoonde in dien somberen nacht van krankzinnigheid, terwijl de lichamelijke toestand uitmuntend bleef.

Nu, op zekeren dag, dat ze bij het venster zat, volgde zij met de oogen hare beide kleinen, die zich dol vermaakten met op het gras rond te stoeien in gezelschap van Kameraad, van Baron en van Willems konijntjes, welke door de honden achternageloopen werden uit jokkernij en zonder kwade bedoeling.

Op dit oogenblik kwam de hoeveknecht voorbij, eenen stier naar den stal leidende ; dit dier had dien dag den eersten prijs behaald op de tentoonstelling van hoornvee.

Op eens, woedend geworden door het geblaf der beide honden en op het zien der kleine roode vlaggetjes, welke de kinderen al loopend heen en weer zwaaiden, rukte zich het gevaarlijk beest los uit de handen zijns geleiders en sprong vreeselijk en dreigend

naar de honden, terwijl het den grond met zijne krachtige hoornen omploegde.

De twee dieren, verschrikt op het gezicht van dezen reusachtigen aanvaller, haastten zich, om zich achter de kinderen te verbergen!

Dit was voor dezen of ten minste voor een der twee, een zoo ijselijke als gewisse dood, een angstkreet ontsnapte aan de borst der toeschouwers, die te laat kwamen toegeloopen! Nog een oogenblik en het ongeluk zou onherstelbaar zijn!

Op dit netelige oogenblik, toen het vreeselijk dier naderde, met bloedroode oogen en op het punt van haar klein broertje het lijf open te rijten, gaf Elza aan het knaapje een geweldigen stoot, die het een eind ver over het gras deed buitelen; intusschen was de stier voorbij en velde een kogel hem neer, geschoten uit het geweer van Frits, die het beest gelukkig in het rechter oog getroffen had.

Nu liet zich een scherpe doordringende schreeuw, een geluid, dat niets menschelijks had, hooren in de woning der arme krankzinnige, die men bewusteloos vond, uitgestrekt op den vloer van de kamer.

De in allerijl ontboden geneesheer had moeite om ze weder te doen bijkomen en had alles zoo geschikt, dat de blikken der arme weduwe eerst op hare twee kleinen moesten vallen, als zij tot het bewustzijn

kwam. Dit gebeurde ook werkelijk; weldra deed de ongelukkige vrouw, den wijsvinger aan het voorhoofd houdende, zichtbaar moeite om zich het verledene te herinneren; dan begon ze plotseling te weenen tot groote vreugde van den geneesheer, die hierin een zeker kenteeken zag der wederontwaking van haar verstand.

Op den tranenvloed volgde een diepe, kalme en krachtherstellende slaap, welken de geneesheer met de grootste oplettendheid gadesloeg en zie! bij haar ontwaken waren de eerste woorden der tot het geestesleven teruggeroepen weduwe, deze: En mijne kinderen? Waar zijn mijne twee kinderen?

Onnoodig, niet waar, hier de vreugde te beschrijven van al de omstanders en vooral van den goeden dokter, zoo innig verkleefd aan het huisgezin Verstichelen!

Welke heerlijke dagen van geluk en teedere liefde volgden nu op het herstel der geliefde zieke, aan wie Frits weldra eene rechtvaardige en strenge rekenschap gaf van het gebruik, dat hij gemaakt had van het fortuin, welke nog uit de deerlijke financiëele schipbreuk gered was!

Maar eene nog grootere vreugde stond de thans opnieuw gelukkige weduwe te wachten.

Een brief gedagteekend uit Chicago en echt verklaard door den lord-mayor dezer stad, liet haar weten, dat in deze plaats overleden was een zekere M. L., eertijds kassier

van den heer Verstichelen en die, op zijn sterfbed, aan de weduwe van zijnen gewezen patroon heel zijn fortuin, omtrent twee millioen dollars, had nagelaten, en de brief voegde er bij, dat deze som te harer beschikking lag in de voornaamste bank van Antwerpen . . . . . .

. . . . . .

Er blijven ons slechts enkele woorden bij ons verhaal te voegen.

Eenige weken na deze gelukkige gebeurtenissen, bewoonde mevrouw Verstichelen opnieuw de fraaie Rozenvilla, welke zij tegen een zeer hoogen prijs van haren nieuwen eigenaar had teruggekocht.

Frits is thans eigenaar van den fraaien Zwaluwenhof met al de daarbij behoorende gronden, alsook van den grooten tuin. Vader Bernard bewoont het Klimophuisje met de oude Theresia en houdt enkel voor zijn vermaak eene kleine kudde schapen. Eindelijk er gaat bijna geen dag voorbij, zonder dat mevrouw Verstichelen of hare kinderen of allen samen eenige genoeglijke uurtjes komen doorbrengen op de hoeve. Het hart der goede dame en dat harer kinderen vloeien over van dankbaarheid jegens Frits Heiman, wiens twee dochters gehuwd zijn en wonen in twee hoeven, haar geschonken als bruiloftsgift door mevrouw Verstichelen.

EINDE.